

WYNIKI WYBORÓW I REFERENDÓW NA ŚWIECIE

„Studia Wyborcze”, tom 32, 2021

DOI: <https://doi.org/10.26485/SW/2021/32/10>

WYNIKI WYBORÓW PREZYDENCKICH, PARLAMENTARNYCH I REFERENDÓW NA ŚWIECIE W OKRESIE OD 1 KWIETNIA 2021 ROKU DO 30 WRZEŚNIA 2021 ROKU

W okresie od 1 kwietnia 2021 roku do 30 września 2021 roku na świecie zostało przeprowadzonych dziesięć bezpośrednich wyborów prezydenckich, dwadzieścia jeden wyborów parlamentarnych oraz siedem referendów ogólnokrajowych. Liczba wyborów prezydenckich, jak również wyborów parlamentarnych w stosunku do zestawienia za okres od 1 października 2020 roku do 31 marca 2021 roku zmalała. Warto podkreślić, że analiza pytań referendalnych obecnego zestawienia, jak również ostatniego, wskazuje na ciągły wzrost stosowania tej instytucji. Mimo trwającej pandemii koronawirusa*, która wpłynęła w poprzednim okresie m.in. na wiele decyzji o odwołaniu wyborów czy referendów ogólnokrajowych, to w omawianym okresie zaplanowane wybory się odbyły. W odniesieniu do zmian materii konstytucyjnej oraz spraw bezpośrednio dotyczących obywateli w omawianym czasie odbyło się referendum ogólnokrajowe, np. dwukrotnie w Konfederacji Szwajcarskiej (13.06.2021 r. i 26.09.2021 r.), gdzie przedmiotem były sprawy społeczne i związane z ekologią, w tym wprowadzenie ustawy federalnej o redukcji emisji gazów cieplarnianych czy kwestii pestycydów, jak również wprowadzenia małżeństw tej samej płci; w Republice Słowenii (11.07.2021 r.), gdzie referendum dotyczyło gospodarki wodnej, czy w końcu referendum Republice San Marino (26.09.2021 r.) dotyczące wprowadzenia regulacji, które umożliwiłyby kobietom dobrowolne podejmowanie decyzji o przerywaniu ciąży.

* Światowa pandemia zakaźnej choroby COVID-19 wywołanej przez koronawirusa SARS-CoV-2. Epidemia rozpoczęła się w grudniu 2019 w mieście Wuhan, w prowincji Hubei w środkowych Chinach, a 11 marca 2020 została uznana przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) za pandemię.

Reasumując, należy wyraźnie wskazać, że w omawianym okresie wciąż wzrasta liczba przeprowadzonych referendów, a materia pytań referendalnych wciąż dotyczy szerokiego zakresu przedmiotowego, coraz częściej kwestii związanych z ochroną środowiska i ekologią, po sprawy społeczne, dotyczące bezpośrednio obywateli i mające wpływ na ich funkcjonowanie w kraju, w którym żyją.

W przypadku państw, w których odbyło się w omawianym okresie referendum, należy zauważyć pewną rysującą się, moim zdaniem, prawidłowość, a mianowicie sięganie do tej instytucji nie tylko w Konfederacji Szwajcarskiej, ale również w innych krajach, w których dotąd nie była stosowana bądź jest ona stosunkowo rzadko wykorzystywana. Przykładem jest Republika Kirgiska czy Meksykańskie Stany Zjednoczone, w których przedmiotem referendum uczyniono wprowadzenie nowych regulacji konstytucyjnych (Republika Kirgiska) czy podjęcie decyzji o postawieniu przed sądem pięciu ostatnich prezydentów, wobec których można wysunąć zarzuty korupcyjne (Meksykańskie Stany Zjednoczone). Pozwala to stwierdzić, że zaangażowanie społeczeństwa w kształtowanie decyzji w sprawach istotnych dla funkcjonowania państwa i jego obywateli jest widoczne. Jeżeli chodzi o partycypację wyborczą obywateli, była ona różna i wahała się od najniższej 36,65% (Republika Kirgiska) do najwyższej 60,20% (Konfederacja Szwajcarska).

W przypadku wyborów prezydenckich na uwagę zasługują wybory w Republice Peru (14.04.2021 r. – I tura; 6.06.2021 r. – II tura). Ogłoszenie wyników tych wyborów nastąpiło po 1,5 miesiąca od dnia głosowania. W wyborach tych po raz pierwszy wyłoniony został prezydent, zadeklarowany lewicowiec, a właściwie to lewicowy radykał, który w kampanii wyborczej zapowiadał wywłaszczanie wielkich międzynarodowych koncernów wydobywających cenne minerały – złoto, srebro, uranum, lit i przede wszystkim miedź, której peruwiańskie złoża należą do największych na świecie. Hasłem przewodnim jego kampanii wyborczej było „Nigdy więcej biednych ludzi w bogatym kraju!”. Ogłoszony wynik wzbudził wiele burzliwych dyskusji oraz negatywnych emocji, które skutkowały licznymi protestami wyborczymi (złożono aż 270 protestów wyborczych). Frekwencja wyniosła w pierwszej turze wyborów 70,05%, a w drugiej turze 74,57%.

W przypadku wyborów parlamentarnych na szczególną uwagę zasługują wybory w Republice Bułgarii do Zgromadzenia Narodowego 45. kadencji, które zostały przeprowadzone 4 kwietnia 2021 roku. Konsekwencją nieutworzenia koalicji rządzącej w dniu 11 lipca 2021 roku odbyły się przedterminowe wybory parlamentarne. Niestety, po 57 dniach działania nowo wybranego parlamentu, prezydent – Rumien Radew ponownie rozwiązał rząd i mianował tymczasowy rząd, który ma sprawować władzę do wyborów prezydenckich i parlamentarnych zarządzonych na 14 listopada 2021 roku. Podkreślenia wymaga, że wyłoniony

po kwietniowych i lipcowych wyborach parlament składał się z sześciu ugrupowań, ale żadne nie miało większości wystarczającej do utworzenia rządu, nie doszło też do powołania koalicji. Frekwencja w przypadku wyborów kwietniowych wyniosła 49,10%, a w przypadku wyborów w lipcu – 40,39%.

Dużo emocji wzbudziły również wybory w Federacji Rosyjskiej w dniach 17–19 września 2021 roku. W wyborach tych wybrano 450 deputowanych do Dumy Państwowej (niższej izby parlamentu). Przy okazji wyborów do VIII Dumy Państwowej wprowadzono dwa nowe rozwiązania: głosowanie trwało trzy dni i można w nim było uczestniczyć online, choć tylko w Moskwie, Sewastopolu, w okręgach murmańskim, kurskim, niżnonowogrodzkim, rostowskim i jarosławskim. Pomysł uznano za udany, bo zagłosowało 95% zarejestrowanych osób. Oficjalnie uznano te wybory za przeprowadzone w sposób uczciwy. Jedyne CKW wskazała na 12 przypadków tzw. *wbrosów*, czyli dosypywania głosów do urn. Na „mapie naruszeń” organizacji Gołos monitorującej wybory było ich ponad 4000 przypadków. To więcej niż w 2016 roku i prawie tyle co w czasie elekcji prezydenckiej w 2012 roku, podczas których odnotowano ok. 5000 przypadków. Frekwencja w tych wyborach wyniosła 45,15%.

Magdalena Wrzalik

 <https://orcid.org/0000-0003-4179-9659>

WYBORY PREZYDENCCKIE				
Data	Państwo	Wynik		Frekwencja w %
		zwycięzca	poparcie w %	
9.04.2021	Republika Dżibuti	Ismail Omar Guelleh (People's Rally for Progress – RPP) (Rassemblement populaire pour le Progrès)	97,30	76,44
11.04.2021	Benin	Patrice Talon (niezależny)	86,30	50,63
11.04.2021	Republika Czadu	Idriss Déby (Patriotic Salvation Movement – MPS)	79,32	brak danych
7.02.2021 (I tura) 14.02.2021 (II tura)	Ekwador	Guillermo Lasso (Creating Opportunities – CREO)	52,36	84,31
14.04.2021 (I tura) 6.06.2021 (II tura)	Republika Peru	Pedro Castillo (Free Peru)	50,13	70,05 (I tura) 74,57 (II tura)
26.05.2021	Syryjska Republika Arabska	Bashar al-Assad (Ba'ath)	95,19	78,64
9.06.2021	Mongolia	Ukhnaagiin Khürelsükh (Mongolian People's Party – MPP)	72,02	59,29
18.06.2021	Islamska Republika Iranu	Ebrahim Raisi (Combatant Clergy Association – CCA)	72,35	48,48

18.07.2021 (I tura) 5.09.2021 (II tura)	Wyspy Świętego Tomasza i Książęca	Carlos Vila Nova (Independent Democratic Action – ADI)	57,54	67,76 (I tura) 65,32 (II tura)
12.08.2021	Republika Zambii	Hakainde Hichilema (United Party for National Development – UPND)	59,02	70,61

WYBORY PARLAMENTARNE				
Data	Państwo	zwycięzca	Wynik	
			poparcie w %	Frekwencja w %
4.04.2021	Republika Bułgarii <i>Народно събрание</i> National Assembly Zgromadzenie Narodowe 240 mandatów	Citizens for the European Development of Bulgaria – Union of Democratic Forces – GERB–SDS There Is Such a People – ITN Coalition for Bulgaria – BSPzB Movement for Rights and Freedoms – DPS Democratic Bulgaria – DSB Stand Up! Mafia, Get Out! – ISMV	26,18 17,66 15,01 10,51 9,45 4,72	75 51 43 30 27 14 49,10
11.04.2021	Republika Peru <i>Congreso de la Republica</i> Congress of the Republic of Peru Kongres Republiki Peru 130 mandatów	Free Peru Popular Force Popular Renewal Popular Action Alliance for Progress Go on Country – Social Integration Party Together for Peru We Are Peru Podemos Perú Purple Party	13,41 11,34 9,33 9,02 7,54 7,54 6,59 6,13 5,83 5,42	37 24 13 16 15 7 5 5 5 3 70,08

18.04.2021	Republika Zielonego Przylądka <i>Assembleia Nacional</i> National Assembly Zgromadzenie Narodowe Zielonego Przylądka 72 mandaty	Movement for Democracy African Party for the Independence of Cape Verde Democratic and Independent Cape Verdean Union	50,02 39,55 9,01	30 38 4	57,43
25.04.2021	Republika Albanii <i>Kuvendi i Shqipërisë</i> Parliament of Albania Parliament of Albania 140 mandaty	Socialist Party of Albania Democratic Party – Alliance for Change Socialist Movement for Integration Social Democratic Party of Albania Niezależny	48,67 39,43 6,81 2,25 –	74 58 4 3 1	46,29
15– 16.05.2021	Republika Chile <i>Convención Constitucional</i> Constitutional Convention Konwent Konstytucyjny 138 + 17 mandatów*	Chile Vamos Approve Dignity The List of the People List of Approval Non-Neutral Independents Other independent lists Constituent Social Movements Niezależni	20,56 18,74 16,24 14,45 8,29 7,15 4,27 4,06	37 28 26 25 11 7 3 1	43,43

* 17 mandatów zarezerwowanych dla rdzennej ludności chilijskiej przydzielono proporcjonalnie, w zależności od liczby osób zidentyfikowanych w spisie z 2017 r.: siedem mandatów dla Mapuczów, dwa dla Aymarów i po jednym dla ludów Diaguita, Quechua, Atacameño, Colla, Chango, Rapa Nui, Kawésqar i Yaghan.

23.05.2021	Socjalistyczna Republika Wietnamu <i>Quốc hội nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam</i> National Assembly of the Socialist Republic of Vietnam Zgromadzenie Narodowe 500 mandatów	Communist Party of Vietnam Bezpartyjni Niobsadzone	brak danych	485 14 1	99,60
30.05.2021	Republika Cypryjska <i>Βουλή των Αντιπροσώπων</i> [Youli tôn Antiprosópōn] House of Representatives Izba Reprezentantów 56 mandatów	Democratic Rally Progressive Party of Working People Democratic Party National Popular Front Movement for Social Democracy–Citizens' Alliance Democratic Front Movement of Ecologists – Citizens' Cooperation	27,77 22,34 11,29 6,78 6,72 6,10 4,41	17 15 9 4 4 4 3	65,72
31.05.2021	Somaliand <i>Golaha Wakiilada</i> House of Representatives Izba Reprezentantów 82 mandaty	Waddani Kulmiye Peace, Unity, and Development Party Justice and Welfare Party	37,23 36,92 25,85	31 30 21	65,3
6.06.2021	Meksykańskie Stany Zjednoczone <i>Cámara de Diputados</i> Chamber of Deputies Izba Deputowanych 500 mandatów	Morena National Action Party – PAN Institutional Revolutionary Party – PRI Citizens' Movement – MC Ecological Green Party of Mexico – PVEM Labor Party – PT Party of the Democratic Revolution – PRD	35,30 18,89 18,36 7,27 5,63 3,36 3,78	198 114 70 23 43 37 15	52,7

12.06.2021	<p>Algierska Republika Ludowo-Demokratyczna <i>s al-Sha'abi al-Watani</i> People's National Assembly Zgromadzenie Narodowe 407 mandatów</p>	<p>National Liberation Front Movement of Society for Peace Democratic National Rally Future Front National Construction Movement Voice of the People Freedom and Justice Party New Algeria Front Justice and Development Front El Fadjr El Djadid Dignity Party Good Governance Front Jil Jadid Algerian National Front Listy niezależne</p>	<p>6,24 4,52 4,31 3,34 2,30 0,28 0,23 0,17 0,17 0,16 0,13 0,08 0,08 0,03 5,57</p>	<p>98 65 58 48 39 3 2 1 2 2 1 2 1 1 84</p>	<p>22,99</p>
20.06.2021	<p>Republika Armenii <i>Ազգային ժողով</i> [Azgajin Zhoghov] National Assembly of Armenia Zgromadzenie Narodowe 107 mandatów</p>	<p>Civil Contract Armenia Alliance I Have Honor Alliance</p>	<p>53,95 21,11 5,22</p>	<p>71 29 7</p>	<p>49,37</p>

21.06.2021 (I tura)	Federalna Demokratyczna Republika Etiopii <i>የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ</i> [Ye-Hizib Tewekeyochi Mikir Bēt] House of Peoples' Representatives Izba Reprezentantów Ludowych 422 + 125 mandatów*	Prosperity Party National Movement of Amhara Ethiopian Citizens for Social Justice Gedeo People's Democratic Party Niezależni	brak danych	410 5 4 2 1	90
11.07.2021	Republika Bułgarii** <i>Народно събрание</i> Zgromadzenie Narodowe (National Assembly) 240 mandatów	There Is Such a People – ITN Citizens for the European Development of Bulgaria – Union of Democratic Forces – GERB–SDS Coalition for Bulgaria – BSPzB Democratic Bulgaria – DSB Movement for Rights and Freedoms – DPS Stand Up! Mafia, Get Out! – ISMV	23,78 23,21 13,22 12,48 10,57 4,95	65 63 36 34 29 13	40,39
11.07.2021	Republika Mołdawii <i>Parlamentul Republicii Moldova</i> Parliament of the Republic of Moldova Parlament 101 mandatów	Party of Action and Solidarity Electoral Bloc of Communists and Socialists Șor Party	52,80 27,17 5,74	63 32 6	48,51

* 125 mandatów wakujących.

** Były to wybory przedterminowe.

26.07.2021	Saint Lucia <i>Chambre d'assemblée de Sainte-Lucie</i> House of Assembly Zgromadzenie Izb 17 mandatów	Saint Lucia Labour Party United Workers Party National Green Party Niezależni	50,14 42,91 0,31 6,65	13 2 0 2	51,08
12.08.2021	Republika Zambii <i>National Assembly</i> Zgromadzenie Narodowe 156 + 11 mandatów*	United Party for National Development – UPND Patriotic Front – PF Party of National Unity and Progress – PNUP Niezależni	46,28 35,66 0,27 14,33	82 60 1 13	70,61
13.09.2021	Królestwo Norwegii <i>Stortinget</i> Storting Parlament 169 mandatów	Labour Party – Ap Conservative Party – H Centre Party – Sp Progress Party – FrP Socialist Left Party – SV Red Party – R Liberal Party – V Green Party – MDG Christian Democratic Party – KrF Patient Focus – PF	26,3 20,5 13,6 11,7 7,6 4,7 4,6 3,9 3,8 0,2	48 36 28 21 13 8 8 3 3 1	77,1

* Osiem mandatów przydzielono w drodze nominowania przez prezydenta, a trzy z urzędu.

17– 19.09.2021	Federacja Rosyjska <i>Государственная дума</i> State Duma Duma Państwowa 450 mandatów	United Russia CPRF SRZP LDPR New People Rodina Party of Growth Civic Platform Niezależni	49,82 18,93 7,46 7,55 5,32 0,80 0,52 0,15 –	324 57 27 21 13 1 1 1 5	45,15*
20.09.2021	Kanada <i>Chambre des communes du Canada</i> House of Commons Izba Gmin 338 mandatów	Liberal Conservative Bloc Québécois New Democratic Green Party Niezależni	47,34 35,21 9,47 7,40 0,59 –	160 119 32 25 2	62,89
25.09.2021	Republika Islandii <i>Alþingi</i> Althingi Parlament 63 mandaty	Independence Party Progressive Party Left-Green Movement Social Democratic Alliance People's Party Pirate Party Reform Party Centre Party	24,4 17,3 12,6 9,9 8,8 8,6 8,3 5,4	16 13 8 6 6 6 5 3	80,1

* Frekwencja wyniosła mniej więcej tyle, ile przewidywały sondaże przedwyborcze. Dla porównania w poprzednich wyborach sięgnęła 47%, zwykle jednak nie spadała poniżej 60%.

26.09.2021	Republika Federalna Niemiec <i>Deutscher Bundestag</i> German Bundestag Federalny Parlament 735 mandatów	Social Democratic Party – SPD Christian Democratic Union – CDU Alliance 90/The Greens – GRÜNE Free Democratic Party –FDP Alternative for Germany – AfD The Left – DIE LINKE	25,7 24,1 14,8 11,5 10,3 4,9	206 197 118 92 83 39	76,6
------------	---	--	---	-------------------------------------	------

REFERENDA OGÓLNOKRAJOWE					
Data	Państwo	Przedmiot rozstrzygnięcia	Wynik		Frekwencja w %
			za	przeciw	
11.04.2021	Republika Kirgiska	Czy jesteś za wprowadzeniem zmian w konstytucji?*	85,25	14,75	36,65
13.06.2021	Konfederacja Szwajcarska	1. Czy jesteś za wprowadzeniem ustawy federalnej o podstawie prawnej rozporządzeń Rady Federalnej w sprawie epidemii Covid-19 (ustawa Covid-19)**	60,20	39,80	59,66
		2. Czy jesteś za wprowadzeniem ustawy federalnej o zwalczaniu terroryzmu?	56,58	43,42	59,57
		3. Czy jesteś za wprowadzeniem ustawy federalnej o redukcji emisji gazów cieplarnianych?	48,41	51,59	59,70
		4. Czy jesteś za inicjatywą „Szwajcaria bez szucznych pestycydów”?	39,44	60,56	59,76
		5. Czy jesteś za inicjatywą o czystej wodzie pitnej i zdrowej żywności?	39,31	60,68	59,79

* Projekt nowej konstytucji zakładał wprowadzenie ustroju prezydenckiego, kadencję ograniczono do dwóch po pięć lat oraz zmniejszono liczbę miejsc w Radzie Najwyższej ze 120 do 90, jak również wprowadzenia sądu konstytucyjnego.

** W oryginale: Bundesgesetz über die gesetzlichen Grundlagen für Verordnungen des Bundesrates zur Bewältigung der Covid-19-Epidemie (Covid-19-Gesetz).

24.06.2021	Gibraltar	Czy jesteś za wprowadzeniem ustawy o zmianie ustawy o przestępstwach z 2019 r. w ciągu 28 dni?	62,88	37,12	52,88
11.07.2021	Republika Słowenii	Czy jesteś za wprowadzeniem zmian w ustawie o Waters?*	13,25	86,75	46,46
1.08.2021	Meksykańskie Stany Zjednoczone	Czy jesteś za tym, że należy podjąć odpowiednie działania zgodnie z konstytucją i prawem, aby podjąć działania wyjaśniające decyzje polityczne podjęte w przeszłości przez aktorów politycznych, mające na celu zagwarantowanie sprawiedliwości i praw ewentualnych ofiar?	98,44	1,56	brak danych
26.09.2021	Konfederacja Szwajcarska	1. Czy jesteś za inicjatywą ludową dotyczącą podatków? 2. Czy jesteś za wprowadzeniem małżeństw tej samej płci?	35,12 64,10	64,88 35,90	52,23 52,60
26.09.2021	Republika San Marino	Czy jesteś za tym, aby kobiety mogły dobrowolnie przerwać ciążę do dwunastego tygodnia ciąży, a także później, jeśli istnieje zagrożenie dla życia kobiety lub jeśli występują nieprawidłowości i wady rozwojowe płodu, które stanowią poważne zagrożenie dla zdrowia lub zdrowie psychiczne kobiety?	77,30	22,70	41,11

Źródła:

en.wikipedia.org/wiki/Electoral_calendar; www.electionworld.org; www.electionguide.org; www.e-polityka.pl; www.bbc.co.uk; www.cnn.com; www.ark.ac.uk/elections; www.electoralgeography; www.africanelection.tripod.com; www.rulers.org; www.idea.int/vt; www.ipu.org.pl; www.psephos.adam-carr.net.

* Proponowane regulacje ustawowe miały dotyczyć – zdaniem ekspertów – szkodliwego wpływu na środowisko naturalne oraz na czystą wodę.